

י"ז תמוז תשפ"א
27 יוני 2021

מנהלי בתי הספר
רכזים ומורים

שלום רב !

חוזר מפמ"ר במוזיקה לשנה "ל תשפ"ב

השנתיים האחרונות היו שונות מכל מה שהכרנו בעבר. לצד אתגרים אישיים רבים, נאלצתם כאנשי חינוך להתמודד עם מציאות מורכבת, שהצריכה שינוי בדרכי ההוראה. לאורך כל התקופה התגליתם אתם המורים בשעתכם היפה, היצירתית, המנהיגותית והאחראית, והצלחתם לייצר למידה ולהכין את התלמידים לתרחישי הערכה המגוונים, ללא כל הכנה מראש, ולהתמודד בהצלחה רבה המעוררת השראה.

למערכת החינוך לא היה ניסיון, תורת עבודה או תוצרים מצופים של הוראה מרחוק, ולמרות התקופה המאתגרת ראינו במרחבי הרשת ובאופן פיזי את ערבי המגמה המרשימים והמרגשים וכן את הידע שהתלמידים הפגינו לקראת בחינת הבגרות. בתקופת הקורונה עבדנו על סביבות למידה מגוונות, קיבצנו עבורכם את אוצרות הפדגוגיה שיצרתם ויצרנו אנחנו, וזאת על מנת לאפשר לכם המורים ליהנות מתוצרים איכותיים אלה - למידת עמיתים במיטבה.

בסוף שנת הלימודים חווינו עדנה וסוג של חזרה לשגרה וחשנו עד כמה המפגשים הפיזיים, השירה והנגינה המשותפת כל כך משמעותיים עבורנו ועבור התלמידים. ראינו את אירועי הסיום המרגשים בבתי הספר ואת שמחת היצירה של התלמידים.

תקופה זו חוללה אצל כולם שינוי מחשבתי והוסיפה לארגו הכלים המוכר והידוע שיטות ופרקטיות הוראה מגוונות. אני בטוח שאנו מבינים שמרחבי הלמידה, ניהול הזמן בשעות גמישות, חלוקה לקבוצות, הוראה דיפרנציאלית, גישות היברידיות, המשלבות למידה מקוונת על גווניה ולמידה פיזית, למידה והערכת עמיתים, יתרמו למאמץ של כולנו לעשות חינוך מיטבי עבור התלמידים.

מערכת החינוך נערכת לגישות פדגוגיות חדשות, שתקופת הקורונה האיצה את תהליכי הפיתוח וההבנה בנחיצותן לצורך עיצוב דמות הבוגר והכנתו לעולם בו המציאות משתנה. עולם המושגים הפדגוגיים שנחשף אליהם: לומד עצמאי, sel (למידה חווייתית רגשית), והוראה רב תחומית.

ההערכה הבית ספרית מקבלת משקל רב יותר כחלק מהגמישות הפדגוגית אותה מוביל משרד החינוך מול בתי הספר. לצד התהליכים המבורכים האלה כלל המזה"פ נערכת להדרכה על הערכה במטרה לטייב את התהליך. גם אנו בפיקוח על החינוך המוזיקלי נערכים לכך עם צוותי ההדרכה ומעבים את ההדרכה לצורך כך (פירוט על התהליך בהמשך החוזר).

במסגרת ההערכה הבית ספרית אנו בעיצומו של תהליך מעבר למודל הוראה-למידה-הערכה, המציב בפני כולנו אתגר. על מנת להיענות לאתגר בצורה המיטבית נמשיך לשים גם השנה דגש רב על למידת חקר, תלקיט ולמידה מבוססת פרויקטים - PBL - בכנסים, בהשתלמויות, בימי עיון ובמפגשי הדרכה. ההערכה פנימית - 50% מאפשרת לכם המורים לקחת את תכנית הלימודים ולייצר פואמות חינוכיות, המותאמות לכם כמורים (בחירת חומרים ודרכי הוראה), וזאת מתוך התאמה מדויקת לצרכי התלמידים אותם אתם מלמדים. אנו סומכים עליכם ומעריכים אתכם כאנשי חינוך.

אנו נעשה כל מאמץ לייצר יציבות ולא להכניס שינויים לתוכנית הלימודים בתקופה הקרובה על מנת לאפשר לכולנו להטמיע בצורה מיטבית את תוכנית ההיבחנות החדשה. אנו לא נעשה שינויים במיקוד, בחומר הלימוד לתלמידי יב' של השנה וניקח בחשבון את הפערים שנוצרו בשנתיים שחלפו (תש"ף ותשפ"א).

תוכנית ההיבחנות עם חומרי הלמידה המעודכנים ובחינת הבגרות במתכונתה החדשה הייתה חדשה עבור כולנו, ולשמחתי, בחינת הבגרות עברה ללא תקלות מיוחדות. תוכנית זו חדשה גם עבור צוותי הפיקוח וההדרכה, ואנו עמלים על הסקת מסקנות על מנת לדייק את התהליך בשנים הבאות.

חומרי הלמידה ותכנית ההיבחנות החדשה אמורים לאפשר למוזיקה להיות מקור הידע והעניין עבור התלמידים. למוזיקה כוחות נסתרים החודרים לנפש האדם ועוזרים לארגן את הזיכרון. התלמידים יבססו ויפנימו את הידע בעיקר בהאזנה ליצירות והתבוננות בתווים, מה שיהפוך את תהליך הלמידה משמעותי יותר ויגרום לתלמיד להתייחד עם היצירה. כך התלמיד יזכור טוב יותר את התכנים הנלמדים ויתרגל זאת ביתר הנאה, מה שיקרין על כל תהליכי הוראה למידה.

אנו מקווים כי נחזור בשנת תשפ"ב לשגרה המבורכת, ונראה את האור בעיניים של התלמידים המתרגשים מנגינה ושירה בהרכבים השונים מהופעות התלמידים בפני הקהילות השונות שזו נקודת העוצמה של המקצוע.

לכולנו אותה מטרה. הצלחת תלמידיכם והצלחתכם להובילם לתהליך חינוכי, ערכי ומשמעותי ולהישגים היא הצלחת הפיקוח על החינוך המוסיקלי.

עם סיום חופשת הקיץ ובפתחה של שנת תשפ"ב הבאה עלינו לטובה, אני מבקש לברך אתכם בברכת שנת לימודים פורייה ומוצלחת עם המשך עשייה מוסיקלית חינוכית, איכותית ומגוונת, שנת יצירה, שנה של גילוי עניין, אתגר והנאה בתהליך ההוראה.

בצלאל קופרווסר, מפמ"ר מוזיקה

להלן פירוט התכנים בחוזר זה:

תוכן

- 4..... הודעות כלליות המזכירות הפדגוגית
- 5..... דבר אגף אמנויות
- 5..... התוכנית השש שנתית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית
- 6..... קידום החינוך לאמנויות בחברה הערבית
- 7..... תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה
- 7..... לשמור על קשר: עדכון פרטים
- 7..... למידה מעמיקה ומשמעותית בתחום הדעת מוזיקה
- 8..... תכניות חידושים ומחשבות:
- 9..... הדרכה על הערכה
- 11..... מתווה תכנית הלימודים במוזיקה ואופני הערכה החל משנת תשפ"ב
- 11..... מודל הלימודים במגמת המוזיקה:
- 11..... משימות הברגרות בחלוקה נושאית - חיצוני ו-בית ספרי
- 12..... יחב"ס / יחידות הרחבה
- 13..... מסגרת השעות השנתית והסמסטרית אלית עבור מגמת המוזיקה – מינימום:
- 14..... בחינת בגרות מוזיקה במועד קיץ תשפ"ב
- 14..... בחינת הברגרות הארצית: ככל שיתאפשר בהתאם להנחיות משרד הבריאות ובהתאם להנחיות אגף הבחינות.
- 14..... הטמעת מודל ההיבחנות:
- 15..... רסיטל בגרות תשפ"ב
- 15..... תקצוב מגמות המוזיקה
- 15..... מעורבות אישית וחברתית
- 16..... מידע ואתרי שיתוף ברשת
- 16..... השתלמויות, כנסים וימי עיון במוזיקה
- 16..... שמרו את היום
- 17..... צוות הפיקוח וההדרכה על לימודי המוזיקה תשפ"ב
- 17..... קישורים שימושיים:

הודעות כלליות המזכירות הפדגוגית

Head of Pedagogical Affairs

رئيس السكرتارية التربوية

להלן מספר נושאים מרכזיים במסגרת התפיסה הפדגוגית שהמשרד מוביל.

א. למידה עצמאית ולמידת עמיתים

למידה עצמאית מתרחשת כאשר התלמידים מתכננים ומנהלים את הלמידה, מגיעים לתוצר ושותפים להערכה. למידה שיתופית מתרחשת כאשר התלמידים מתנסים בלמידה בצוות מתכנן, יוזם ומבצע. תקופת הקורונה אילצה אותנו לכוון את התלמידים ללמידה עצמאית יותר. עלינו לראות בכך הזדמנות חשובה תוך קידום ופיתוח אסטרטגיות המזמנות למידה עצמאית גם אחרי הקורונה. שבעת העקרונות מקדמי הלמידה העצמאית הם: הגברת המוטיבציה; המודעות והכוונה עצמית; ידע והתנסות קודמים; ביצוע הבנה; הקשר רלוונטי ואוטנטי; דיאלוג ומשוב.

מתוך המאמר - למידה בצל מגפת הקורונה – הזדמנות לקידום למידה עצמאית.

<https://www.edunow.org.il/article/3975>

ב. למידה מבוססת רעיונות גדולים

רעיונות גדולים מנוסחים לרוב כמשפטי טענה קצרים הנובעים מהבנת התוכן הנלמד, אך משמעותיים גם מעבר להם, רלוונטיים לעולמם של הלומדים ומעוררי עניין. רעיונות גדולים הם היגדים או הבנות מרכזיות שתלמידים אמורים לרכוש ביחידת הוראה. בחירה של רעיון גדול על ידי המורה נעשית מתוך חשיבה מעמיקה למה חשוב ללמד וללמוד נושא מסוים? מהי הרלוונטיות של הנושא? למידה מבוססת שאלות או רעיונות גדולים יחזקו את ההבנה וישכללו את מיומנות החשיבה הפרשנית.

<https://pop.education.gov.il/teaching-practices/search-teaching-practices/learning-around-great-idea>

ג. למידה בינתחומית

למידה המבקשת לחבר בעזרת מיומנויות, בין תחומי דעת שונים ולהבין את תרומתן של הדיסציפלינות השונות לכלל הבנה מורכבת. " המשמעות של למידה בינתחומית היא שילוב ושזירה של רעיונות ודרכי חשיבה ממספר תחומי דעת שונים במטרה להבין נושא-על המצריך אינטגרציית ידע ממספר תחומים. תחומי הדעת המקיימים ביניהם קשרי גומלין מסייעים להבנה עמוקה יותר את הנלמד, מאפשרים חשיבה גמישה יותר, מדגישים את הרלוונטיות של הנלמד ומגבירים מוטיבציה. ניתן להתייחס ללמידה בינתחומית כאל "השלם הוא גדול יותר מסכום חלקיו".

מתוך המאמר " פעילות למידה בינתחומית במערכת החינוך פעילות למידה בינתחומית במערכת החינוך.

https://meyda.education.gov.il/files/Scientist/pehilut_lemida_beintchumit.pdf

ישנה חשיבות עצומה בחשיפת התלמידים לתחומים שונים, נושאים ומושגים בתחומי דעת אחרים אלה משלימים ומרחיבים את גופי הידע ואת המיומנויות הנלמדות.

דבר אגף אמוניות

התוכנית השש שנתית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית

במסגרת המהלכים המשמעותיים לקידום לימודי האמוניות במערכת "אמוניות סביב השעון" בחינוך הפורמלי ובתוכניות המשלימות לכל שכבות הגיל, מהקדם יסודי ועד לחטיבות העליונות, אגף אמוניות בשיתוף מנהל חברה ונוער ואגפי הגיל במנהל הפדגוגי, חברו יחד לחשיבה ולאיגום תכניות הלמידה והעשייה האמונית במסגרת התפתחות אישית, מעורבות חברתית והחינוך הערכי בבתי הספר.

תוכנית לימודי מוזיקה בחט"ב התוכנית מבוססת על "התוכנית החברתית החדשה - אמוניות מעצבות חברה" לחטיבות הביניים מטעם האגף לאמוניות – תכנית המקדמת לימוד אמוניות בדגש על פרויקטים קבוצתיים וחברתיים בלמידה סמסטריאלית ובחתך רב גילי. היחידות בתחום המוזיקה עוסקות ב"שירת המונים" וביצירת "פסקול ישראלי". מדובר בהזדמנות ייחודית לחשוף תלמידים לנושאים עכשוויים בתחום. כל הפרטים [בקישור כאן](#). הרחבת היקף לימודי מוזיקה בחטיבות הביניים כמענה על הצורך של תלמידים ללימודי מוזיקה, על הצורך בשיפור האקלים החינוכי בית ספרי וכמענה על הצורך של המערכת באיתור תלמידים. קיום הרכבי ביצוע, לימודי תאוריה והאזנה על מנת להכין את התלמידים טוב יותר ללימודי המוזיקה במגמה ויצירת רצף ספיראלי בלימודי המוזיקה. גם השנה יקצה הפיקוח ל-60 מגמות 360 שעות עבור לימודי מוזיקה בחטיבות – 6 ש"ש לכל חטיבה מול התחייבותה להוסיף 4 ש"ש. תבחינים לתכנית לימודי מוזיקה בחטיבת הביניים – [קראו כאן](#).

הפניה לסרטוני הדרכה לשירת המונים ופס קול מתוך השידורים הלאומיים – חלק א', חלק ב'

פיילוט תוכנית לימודים באמוניות לתלמידי מב"ר ואתג"ר

תכנית לימודים באמוניות לתלמידי כיתות מב"ר ואתגר הלומדים בשכבת כיתות י'. מוזיקה, תאטרון, אמנות חזותית, קולנוע ומדיה. למידה והתנסות באמוניות כשפות רב ממדיות, מקנות לתלמידים חווית למידה משמעותית, חשיבה יצירתית, אותנטיות ורלוונטיות. במסגרת התכנית התלמידים ילמדו 3 שעות שבועיות כאשר שעה אחת תוקדש ללמידה והקנייה ושעתיים נוספות ילמדו במסגרת של סדנה. התלמידים ילמדו את ההיבטים התיאורטיים והמעשיים בתחומים: מוזיקה, אמנות חזותית, קולנוע ותאטרון, יכירו את שפת האמוניות דרך יוצרים ויצירות מפורסמות. כמו כן הם יתנסו במסגרת סדנאית ביצירה אישית ושיתופית כזו שתעצים אותם ובמקביל יוכלו לפתח ולחזק ערכים חברתיים, כמו אמפתיה ויכולת עבודה בצוות.

בבתי ספר בהן קיימת מגמת מוזיקה ניתן להיכנס למיזם זה ללא מורכבויות מיוחדות. זו הזדמנות מצוינת להכניס תלמידים נוספים לעולמה המופלא של המוזיקה ולהפוך תלמידים אלה לשוחרי תרבות המפיקים את המרב משפת המוזיקה והאומנות.

התוכנית גמישה מאוד. ניתן להגיש גם תוכנית ייחודית לכיתות אלה ולפעול על פי נקודות החוזק של המורה בהתאמה לתלמידים הלומדים בכיתות אלה.

עיקרי התוכנית :

לימודי מוזיקה בכיתות אלו יעודדו עיסוק במגוון רחב של תרבויות וסוגות וידגישו את טיפוח היכולות האישיות של התלמידים בשלושה ערוצים - כמאזינים, כמבצעים וכיוצרים.

עשייה מוזיקלית קבוצתית תורמת לשיפור האקלים הרגשי בקבוצה ולפיתוח כישורי האינטראקציה החברתיים, כולל שכלול יכולת ההקשבה והתגובה וחיזוק היכולת לפעילות קבוצתית מתואמת. לימודי המוזיקה מסייעים לפיתוח מיומנויות חשיבה מסדר גבוה, חשיבה ביקורתית, רב תחומית, פרשנית ורפלקציה.

לימודי המוזיקה ייעשו באמצעים טכנולוגיים מתקדמים ככל הניתן (הטכנולוגיה הפכה לחלק בלתי נפרד מהמוזיקה לסוגיה ולסוגותיה), יושם דגש על תחום הביצוע: נגינה - במידת האפשר, הקשה על הגוף או כל אפשרות אחרת ושירת המונים. התוצרים יוצגו במופע סיום.

במסגרת התוכנית ניתן יהיה ליחד פרק למוזיקה ככלי להבעה רגשות הנוגעת במעגלי החיים של התלמיד (עצמו, משפחתו, סביבתו והקהילה בה הוא חי) ויוצרת הקשרים רחבים יותר של מוזיקה.

לפרטים נוספים ניתן ליצור קשר עם רינה כלף - rinach@012.net.il

קידום החינוך לאמנויות בחברה הערבית

בימים אלה מגיעה לכדי מימוש יוזמה חדשנית להרחבת הקונסרבטוריון במעלות תרשיחא שיהפוך לקמפוס פתוח ללימודי תעודה במקצועות. הקמפוס יהווה מרחב תוסס, ייחודי, אקטיביסטי ומקצועי המבקש ליצור הזדמנויות לדיאלוג ולחיים משותפים. העיסוק באמנויות יעודד בעיקר את היצירה האישית, את הקשר לתרבות ולשורשים ויאפשר חינוך רב-תרבותי ורב-זהותי, סולידריות חברתית, שוויון וצדק.

בוגרי המקום, האמנים והיוצרים יהוו גשר לשינוי בישוב ובחברה בה ישתלבו.

תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה

תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה הוא כלי מקוון, חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות גיל ובכל המגזרים. הוא מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך כדי יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים. תיק תוכניות לימודים כולל את:

1. הידע הנדרש על פי תכנית הלימודים.
 2. המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות).
 3. הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים.
- בנוסף התיק כולל מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה ומעודד ליזום, ליצור ולגוון את אופני הלמידה תוך שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית.
- התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף, אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21.

[קישור לתיק תוכניות לימודים](#)

לשמור על קשר: עדכון פרטים

אנו רואים חשיבות רבה בעדכון שוטף של המערכת בפרטי כל בתי הספר, היקפי שעות, מספרי תלמידים והמורים למוזיקה המלמדים במגמה. לצורך כך נבנה ממשק נתונים אשר יישלח אליכם בדוא"ל, אותו אנו מבקשים למלא ע"פ ההנחיות. כמו כן אנו שואפים להנחיל שיח קבוע ונמשך של קהילת מורים באמצעות כנסים, מפגשי הדרכה אישיים וקבוצתיים, מפגשים וירטואליים, השתלמויות וימי עיון. כל התכתבות עם הפיקוח על הוראת המוזיקה תתבצע אך ורק באמצעות [הדואר האלקטרוני](#).

- נבקשכם להקפיד ולהשתמש רק בטפסים הרשמיים.

למידה מעמיקה ומשמעותית בתחום הדעת מוזיקה

במהלך השנים האחרונות אנו נערכים להכנסת ולהטמעת בגרות חיצונית במקצוע המוזיקה. לצורך כך פותחו חומרי לימוד, נערכו השתלמויות מורים ובוצעה הלימה בין היקף חומר הלימוד לבגרות לבין מספר שעות הלימוד על פני שלוש השנים. נמשיך את יישום הלמידה המשמעותית הלכה למעשה. אנו נערך לכך בפיתוח מקצועי, שיתמקד הן בשיטות ההוראה - PBL ותלקיט- והן בשיטות הערכה. בשנים האחרונות משרד החינוך מוביל את התפיסה של למידה משמעותית. אנו רואים בכך חלקן הזדמנויות לחולל שינוי מהותי, לסייע בעיצובו של בוגר חושב, ערכי ומשכיל ולזמן לתלמידים התנסויות פעילות וחוייתיות, פיתוח כישורי חשיבה מסדר גבוה, למידה שיתופית ועבודת צוות. למידה משמעותית הינה תפיסת עולם. ככזו נשאף ליישמה בשנים הבאות באופן מודרג בשני חלקי הבחינה, הן בבחינה החיצונית (50%) והן בהערכה החלופית (50%).

תכניות חידושים ומחשבות:

בשנה החולפת, בעטייה של מגיפת הקורונה, חלו שינויים רבים, מפתיעים ומרחיקי לכת איתם נאלצנו להתמודד ולתת מענה מידי בכל תחום ותחום, הן בדרכי ההוראה והן באופן ההיבחנות. פעלנו כמיטב יכולתנו בתוך מגבלות הזמן, לעיתים אף כנגד כל הסיכויים.

בחודש ספטמבר הקרוב נצא לדרך לאחר התנסות, תובנות ומסקנות, ובעיקר ידע נרכש. תפקידנו להביא ידע זה אליכם צוותי ההוראה, לסייע ולתמוך בתהליך ככל שנדרש ובהתאם לתכתיבי הזמן. בהתאם לכך, מובאים לפניכם עיקרי הנושאים ואופן ההוראה וההערכה. בהמשך חוזר זה תוצג טבלה מפורטת של התכנים, ההיקפים, כולל מיקוד לשנת הלימודים תשפ"ב, ודרכי ההוראה המוצעות.

השאלות בתרבויות (תולדות היצירה המוזיקלית) תבוססנה על שמיעת היצירות והתבוננות בפרטיטורה. אנו מבקשים להמשיך ולהוביל למצב בו החוויה המוזיקלית - האזנה ליצירה, שפת המוזיקה וסמליה ומתוך כך התייחדות עם היצירה - יובילו את התלמידים לביסוס תשובתם על הבנה מעמיקה של התופעות המוזיקליות השונות ולא רק על שליפה מהזיכרון (תכנית זו תחול על כלל שכבות הגיל, י-יב בתשפ"ב). לצורך כך נכתבת האנתולוגיה (אשר בימים אלו קרובה לכדי השלמה), הפונה לדרכי הוראה ולמידה בדרך זו. פיתחנו אמצעים [אודיו ויזואליים – סרטוני אנתולוגיה](#) על מנת לייצר פדגוגיה מיטבית, תרגול ועיצוב אוניברסאלי בלמידה הפונה לערוצי למידה שונים ומגוונים.

גם השנה יש לרכוש את זכויות השימוש באנתולוגיה המקוונת – בעלות של 600 ₪ לשנה למגמה. התשלום יוסדר באמצעות "קהילה מנגנת" ויאפשר לכלל תלמידי המגמה שימוש בחומרי האנתולוגיה.

- במתווה תכנית הלימודים ואופן ההערכה ביחידה הבית ספרית ניתן להוסיף תכנים ייחודיים בכפוף לקבלת אישור הפיקוח: **בחירת נושא** מתוך מגוון קיים ע"פ נטיית הלב של צוות המגמה, **המרת היחידה הבית ספרית ביחידה נוספת של הרכבי הביצוע** המושתתת על PBL וכיוצ"ב או **בניית תכנית בית ספרית עצמית**, שתאפשר ביטוי עצמי של המורים ומרכזי המגמות מתוך מתן מקום ליצירתיות ולדגשים שהמגמה מבקשת להוביל – כל האמור לעיל החל מכיתות י' בשנה"ל הקודמת, תשע"ט. בהמשך הטבלה ניתן לראות את יחידות הלימוד (50% פנימי) והאחוז שניתן לכל יחידה, לרבות הגמישות המאפשרת לרכזים לחלק את היחידות ע"פ בחירתם (יש לכתוב בממשק את חלוקת היחידות ע"פ האחוזים שבחרה כל מגמה).
- במסגרת כוונתנו לעודד למידה חווייתית, לטפח למידה שמקשרת בין התוכן הלימודי לבין היבטים אישיותיים ואישיים, וכן מתוך רצון להיות רלבנטיים בחומרי הלימוד הנלמדים ולהתייחס לרב תרבותיות, הקיימת בחברה הישראלית, אנו ממשיכים בפיתוח והטמעה של יחידות התמחות לבחירה, שתהיינה חלק מהבחינה החיצונית ותחלפנה פרקים מתוך חומרי הבחינה הקיימים (יחידות ההתמחות של הג'ז והפופ רוק שכבר פותחו, לרבות חומרי לימוד. בנוסף אנו עובדים על פיתוח חומרי למידה ופיתוח מקצועי, על מנת שמורים יוכלו להתפתח בכיוונים אלו. כיום, יחידות ההתמחות הקיימות הן מוזיקה קלאסית אמנותית, ג'אז, ופופ/רוק והשנה תושק יחידת התמחות בתחום **מוזיקה ערבית**.

- בינת השטח, "שטח מלמד את השטח" (רפלקציה חוזרת בעקבות השתלמות, תובנות ופיתוחים של רכזים ומורים), הגדלת מאגרי יחידות הוראה ורעיונות עבור המורים בנושאים שונים, כגון: האנתולוגיה, תאוריה, פיתוח שמיעה וכו'. שימוש ביישום my test box שפותח ע"י מט"ח בשילוב מספר מפמ"רים: היישום לשימוש המורים ללא עלות, מטרתו לעזור לכם המורים לבנות בחינה עתירת מדיה, שמדמה את בחינת הבגרות, כך שתהיה הלימה בין תהליכי הלמידה ותהליכי ההיבחנות. יישום זה נמצא ברשת והוא מאפשרת עבודה שיתופית של כלל המורים למוזיקה במגמות. הצעה יעילה ללמידת עמיתים, שיתוף ידע והרחבת מעגל השאלות והשיח סביב דרכי היבחנות. [למידע נוסף והדרכה לחצו כאן](#).

הדרכה על הערכה

המהלך של ההדרכה על הערכה הינו של כלל המשרד ולא של תחום דעת - מוזיקה. בשנים הקרובות בתי הספר נכסים לתהליך משמעותי של הערכה בית ספרית, לשם משרד החינוך הולך (בתחום דעת מוזיקה קיימת כבר הערכה בית ספרית בהיקף של 50%). משרד החינוך נערך באמצעות המפמ"רים וצוותי ההדרכה לבניית מהלך סדור בתחום ההדרכה על הערכה. לא מדובר על תהליך חד שנתי אלא על תהליך רב שנתי. ככלל, העדר מקצועיות בתחום הערכה יוצר תדמית בעייתית לכל מקצוע מול התלמידים והמנהלים. מטרת המערכת היא דיוק מקסימלי בתחום הערכה, גם כשההערכה מתבצעת ע"י בית הספר.

דרכי העבודה בתחום :

באמצעות צוות ההדרכה אנו נבקר במגמות וגם נקיים מפגשים מקוונים. נחזק את התהליך והקשר הקהילתי שהתחיל השנה בין המדריכים והמגמות עליהן הם אחראים. נייצר מחוון מסודר של תוצרי הערכה אותם המדריכים יבקשו מרכזי המגמות על מנת לייצר למידת עמיתים מיטבית.

מטרות בטווח הקצר והארוך של ההדרכה על הערכה :

- ✓ בדיקת המודלים הקיימים במתווה הערכה.
- ✓ יצירת מאגר דוגמאות לכל מודל במתווה.
- ✓ דיוק הקריטריונים בפיתוח מבחנים: יחס בין מרכיבי הידע למרכיבי המיומנויות, ניסוח בהיר, שאלות סגורות ופתוחות, פריטי בחינה עתירי מדיה (סרטונים), וכו'.
- ✓ דיוק הקריטריונים במחוננים לבחינות: מרכיבי התשובות ומשקליהם, הגדרות מפורטות לתשובה מלאה, לתשובות חלקיות ולתשובות שאינן מתקבלות, תוך הדגמה ממבחנים.
- ✓ דיוק הקריטריונים במחוננים של חלופות בהערכה: הערכת תהליך העבודה, הערכת תוצרים, הערכת המיומנויות, הערכת מרכיב הידע, הערכת עבודת צוות, פרזנטציה, כושר ביטוי, שפה וכו'.

גישת צוותי ההדרכה: שיח מבוסס אמון ומקצועיות.

- **חוברת תרגול בהרמוניה (כתב וערך: גיל עברון)** – החוברת נכתבה על מנת לשמש מתווה מובנה של תרגול עבור תלמידי מוזיקה, בפרט במגמות מוזיקה בבתי ספר תיכוניים. החוברת מושתתת על תרגול מקיף של ארבעה סוגי תרגילים: ניתוח תרגילי כורל, ניתוח יצירות, הירמון בס והירמון סופרן. ניתוח היצירות מופיע בסוף כל פרק והוא חשוב ביותר, מפני שהתלמיד חייב להיות חשוף למוזיקה 'אמיתית' ולא רק לתרגילים. רצוי שהתלמיד יקשר תופעות בהרמוניה לשירים וליצירות כדי להשתכנע שהחוקים לא קיימים רק לשם החוקים עצמם. הדוגמאות נבחרו בקפידה רבה, כך שלא יכילו נושאים שלא נלמדו קודם לכן מבחינה כרונולוגית. מצורפים גם קישורי QR לקבצי קול וקישורים ליוטיוב, כדי לאפשר גישה נוחה לתלמיד וכדי למנוע ביצועים בעייתיים או הקלטות לא טובות. הדוגמאות הן בעיקר מהסגנון הקלאסי, אך יש גם דוגמאות משירים עבריים, מפני שחשוב להראות ששפת ההרמוניה המסורתית מצויה גם בסגנונות המצויים סביבנו מלבד המוזיקה הקלאסית. רוב המוזיקה האמנותית מוצגת כרדוקציה לפסנתר, כדי לאפשר לתלמיד להתמקד בנייתו הרמוני בהיר יחסית מאשר להתמודד עם מיסוך של כלים נוספים בו זמנית. נושאי התרגול חולקו לשתי חוברות: יחידת בסיס (הכוללת אקורדים דיאטוניים) ויחידת התמחות (הכוללת דומיננטות שניוניות, אקורדים כרומטיים, צלילים זרים, ומודולציות). יחידת הבסיס משותפת לכלל המגמות, ויחידת ההתמחות תתאים בעיקר למתמחות בסגנון הקלאסי, אך לא רק. החוברות מאושרות על ידי האגף לאישור ספרי לימוד של משה"ח. האגף אישר כתיבה בחוברות לצורך התרגול, כך שהן לשימוש חד פעמי, כמתבקש בחוברת תרגול מעין זו. ניתן לרכוש את החוברות במסגרת "תכנית השאלת ספרים".

- אנו שבים ומדגישים את חשיבות טיפוח הקשר בין מגמות המוזיקה ובין הקונסרבטוריונים / מרכזי המוזיקה ביישוב, ונפעל במשותף להעמיקו, [להלן מסמך ההסדרה בין מגמות מוזיקה לקונסרבטוריונים](#).

מתווה תכנית הלימודים במוזיקה ואופני הערכה החל משנת תשפ"ב

מודל הלימודים במגמת המוזיקה:

נושאי הלימוד, הן בליבה והן בהתמחות, מתחלקים בין בחינה ארצית חיצונית ומשימות בית ספריות. בטבלה הראשונה מפורטים בכלליות הנושאים הנדרשים בכל אחד משני חלקים אלו:

משימות להערכה בית ספריות (יחב"ס)	בחינה חיצונית
50%	50%
- תורת המוזיקה התמחות 5%	- תורת המוזיקה (+פ"ש) ליבה 15%
- פיתוח שמיעה 8%	- תולדות היצירה המוזיקלית ליבה 12.5%
- תולדות היצירה המוזיקלית התמחות 10%	- תורת המוזיקה התמחות 15%
- ביצוע 17%	- תולדות היצירה המוזיקלית התמחות 7.5%
- הרחבה לבחירת הרכז 10%	

יודגש כי מתוך המשימות הבית ספריות ייבחרו נושאים אשר יוערכו בהתאם למתודות ההערכה החלופית (תלקיט, PBL, חקר וכו'). על הרכזים למלא מחוונים עבור נושאים אלו על מנת לשקף פעילות זו וליצור סטנדרטיזציה במתן ציון הבגרות.

משימות הבגרות בחלוקה נושאת - חיצוני ו-בית ספרי

[לחצו כאן לכניסה לטבלה המפורטת](#) כולל מיקוד נושאי הלימוד

[קישור לכלים הטכנולוגיים לשילוב בהוראה](#)

[מערכת השידורים הלאומית + מצגות נלוות לשעורים](#)

יחב"ס / יחידות הרחבה

יחידה בית ספרית/יחידות הרחבה לבחירת הרכז **בית ספרי - התמחות.**

- א. חלק מהמשימות הבית ספריות, שאינן משימות ביצוע נבחרות ע"י מרכזי המגמות בהתאם לאופייה של המגמה ואמורות להילמד בשיטות הערכה חלופית (תלקיט, PBL, חקר וכו'), ובכלל זה גם דרכי הערכתן. בדומה לכל יחידה בית ספרית, גם יחידה זו תוערך ותימסר בכפוף למחווון ברור ובהיר.
- ב. גיבוש וניסוח תכנית הלימודים ביחב"ס, הוראתה, בחינתה והערכתה הינה בידי רכז המגמה וצוות המורים ובלבד שעברה ייעוץ ואישור מקדים של הפיקוח המוזיקלי.
- ג. מגוון הנושאים ותחומי הדעת האפשריים ביחידה זו הינו אין סופי כמעט, וזו הזדמנות עבור רכזי המגמות ל"חלקת אלוהים" המשקפת את תחומי התמחותם הייחודיים מחד ופרופיל התלמידים במגמה ומגבלותיה/חוזקותיה מאידך.
- ד. יחידה זו יכולה להיות הרחבה והעמקה (מסורתיים) של נושאי תורת המוזיקה או תולדות המוזיקה או נושא ייחודי המאפשר הרחבת אופקים נוספת. יחידה זו יכולה לכלול גם 10% להערכת הרכזים (ראה טבלה בתחילת המסמך).
- ה. על הרכזים למלא מחוונים שישקפו את אופן הערכה של היחב"ס על מנת לשקף וליצור סטנדרטיזציה במתן ציון הברות.

מסגרת השעות השנתית והסמסטרית עבור מגמת המוזיקה – מינימום:

ש"ש	כיתה י"ב	ש"ש	כיתה י"א	ש"ש	כיתה י'
2	תורת המוזיקה	2	תורת המוזיקה	2	תורת המוזיקה
2	תרבויות המוזיקה	2	תרבויות המוזיקה	2	תרבויות המוזיקה
1	נושא בית ספרי	1	נושא בית ספרי	1	נושא בית ספרי
2	הרכבי ביצוע *	2	הרכבי ביצוע *	2	הרכבי ביצוע *
1	שיעור נגינה *	1	שיעור נגינה *	1	שיעור נגינה *
1	שיעור ליווי *	1	שיעור ליווי *	1	שיעור ליווי *
2	עבודה עיונית נלווית לביצוע *	2	עבודה עיונית נלווית לביצוע *	2	עבודה עיונית נלווית לביצוע *
11		11		11	סה"כ

* יתקיימו במגמה או בקמפוס מקביל במידה וקיים

למרות זאת יש להקפיד על כמה עקרונות יסוד:

- הרכבי ביצוע יינתנו משך כל שנות הלימוד, ניתן לפצל שעות אלו בין המגמה לבין הקמפוס המקביל.
- במגמות גדולות: בנושא הבית ספרי ניתן לפצל את קבוצת הלמידה - מינימום שעה שבועית אחת לתלמיד בנושא הבית ספרי.
- אנו מבקשים לרענן ולהזכיר כי על כל תלמיד המתקבל למגמה חלה חובת למידת נגינה/שירה אישית במהלך שנתיים, לפחות, טרם כניסתו למגמה.
- מודגש בזאת כי כל תלמיד במגמה נדרש ללימוד נגינה אינדיבידואלית במשך כל שנות הלימוד במגמה.
- משך הזמן המומלץ ליחידות הליבה הינו 3 סמסטרים.

מומלץ מאוד לקיים מכינת קיץ לתלמידי כיתות ט' המועמדים ללמוד במגמה

בחינת בגרות מוזיקה במועד קיץ תשפ"ב

בחינת הבגרות הארצית:

ככל שיתאפשר בהתאם להנחיות משרד הבריאות ובהתאם להנחיות אגף הבחינות. יש לקחת בחשבון שאנו נערכים למספר תרחישים:

- בחינת בגרות חיצונית
- בחינת בגרות פנימית באישור מפמ"ר – באמצעות פלטפורמת My Test Box. במקרה זה יש לשמור תיעוד של תהליכי ההיבחנות לצרכי הערכה של התהליך ע"י משרד החינוך.
- בחינה ארצית כפנימית – תיבדק אפשרות זאת גם השנה, מותנה באישור אגף הבחינות

אנו נדאג לעדכנכם ולסייע לכם ככל שתתקבלנה ההחלטות במשרד החינוך וכן לאפשר לכם תמיכה וסיוע, על מנת שתוכלו לקיים את הבחינה על הצד הטוב ביותר.

ע"פ המתוכנן בחינת הבגרות בקיץ תשפ"ב תהיה בחינת בגרות ארצית אחידה ובמועד אחד לכלל תלמידי מגמות המוזיקה בישראל. בחינה זו תהיה בפורמט מקוון באמצעים טכנולוגיים המפותחים במט"ח – iTest.

בחינת הבגרות הארצית תהיה בהיקף של 50% ותכיל שלושה שאלונים:

- שאלון ליבה תורת המוזיקה.
 - שאלון ליבה תולדות היצירה המוזיקלית
 - שאלון יחידת ההתמחות (מוזיקה קלאסית / ג'אז, פופ-רוק)
- כל הנושאים המפורטים בתכנית, כולל הכתבת מקצב. מבוסס על הנושאים המרכזיים אשר נלמדו באמצעות הנתולוגיה בתוספת דוגמאות תווים וקטעי שמע.
- מבוסס על הנושאים המרכזיים אשר נלמדו באמצעות האנתולוגיה בתוספת דוגמאות תווים וקטעי שמע וכן כל נושאי תורת המוזיקה, כולל הכתבת מקצב.

היקף הזמן יהיה 60 דקות עבור כל שאלון, ובסך הכול שלוש שעות עבור הבחינה כולה.

הטמעת מודל ההיבחנות:

היערכות לבחינת הבגרות הארצית תעשה בכמה מישורים כמפורט:

- הסתגלות למודל ההיבחנות המקוון הן ברמת אחראי התקשוב הבית ספרי והן ברמת ההסתגלות האוריינית של כל תלמיד ותלמיד.
- בחינת תרגול אחת ובחינת הדמיה ארצית.
- העברת חומרי למידה, כולל שאלות לדוגמא.
- כתיבת חומרי למידה משותפים: My test box - חומרים שיועלו ע"י הפיקוח וחומרים שייכתבו ע"י הרכזים – [קישור לסרט הדרכה](#)
- אנתולוגיה מוזיקה קלאסית – במהלך המחצית הראשונה של שנת הלימודים תשפ"ב יעשה מאמץ להשלים את ספר האנתולוגיה אשר ילווה בדגמי הוראה דיגיטליים עדכניים ורלוונטיים.

במהלך שנת תשפ"ב יהיה על מורי תורת המוזיקה להמשיך לעבוד עם כל תלמידי במגמה על תוכנת התיווי MuseScore לקראת שימוש בה בבחינה המקוונת בתשפ"ב.

רסיטל בגרות תשפ"ב

פרטים ונהלים לרסיטל חיצוני בהיקף של 5 יח"ל בלבד - חוזר מפמ"ר לעניין הרסיטלים

מאגר יצירות לכלים השונים ע"פ תקופות – קלאסי

מאגר יצירות מומלצות לרסיטל בסגנון ג'אז

מאגר יצירות מומלצות לרסיטל – פיתוח קול קלאסי

מאגר יצירות לחלילית

מחונני הערכה של בוחני הרסיטל והסבר על מהלך בחינת הרסיטל - קלאסי

מחונני הערכה של בוחני הרסיטל והסבר על מהלך בחינת הרסיטל – ג'אז

סרטוני הסברה לרסיטל שירה בתחום ג'אז, פופ ורוק

עבודות רסיטל לדוגמא

תקצוב מגמות המוזיקה

תקצוב מגמות המוזיקה בתשפ"ב יהיה בהתאם לתקצוב אשר אושר כבר בשנת הלימודים תשע"ז. התקצוב ייקבע בהתאם למספר התלמידים הלומדים במגמת המוזיקה ויעמוד על 0.34 ש"ש לכל תלמיד במגמה. התקצוב יועבר בהתאם לדיווח מרכז/ת המגמה והנהלת ביה"ס בטופס "ממשק נתוני מגמת המוזיקה". במהלך תחילת שנת הלימודים יישלח אליכם הממשק למילוי ועדכון.

מעורבות אישית וחברתית

תחום המוזיקה מטבעו הוא תחום המתקיים מתוך דיאלוג הדדי עם חברה וקהילה.

מורים למוזיקה הם מובילי דרך בעשייה חברתית וקהילתית, והתלמידים משתתפים במהלך השנה באירועים

קהילתיים רבים הן בביה"ס והן ביישוב.

- התלמידים הלומדים בקונסרבטוריונים יקבלו הכרה על פעילותם והופעותיהם הקהילתיות – תגמול של 30 שעות.

- החל משנת תשע"ז הוכרו תכניות נוספות בנושא מעורבות חברתית למגמות המוזיקה – [לפרטים לחץ כאן](#)

מידע ואתרי שיתוף ברשת

נושא הפדגוגיה- הדיגיטלית הינו תחום משמעותי ההולך ומתרחב בהובלת המזכירות הפדגוגית בכל תחומי הדעת. אנו מברכים על הכלים הדיגיטליים, שמאפשרים לנו לפתח מאגרי ידע ולהעמידם לרשות המורים במספר מוקדים:

[פורטל התוכן של המזכירות הפדגוגית](#),

[אתר מפמ"ר מוזיקה](#).

[סרטוני הרמוניה](#) ללימודי הרמוניה ביחידת הליבה.

[סרטוני היצירות המוזיקליות של תולדות היצירה המוזיקלית \(אנתולוגיה\)](#).

סרטנים בנושאי תורת המוזיקה ותולדות היצירה המוזיקלית - [קישור לשידורים הלאומיים](#)

[תיקייה החומרים המשותפים](#)

[קטלוג אתרים לחינוך מוזיקלי](#)

[מוזיקורונה](#)

השתלמויות, כנסים וימי עיון במוזיקה

מועדי השתלמויות יפורסמו באמצעות הדוא"ל בכפוף לאישור התקציבי והנחיות האגף לפיתוח מקצועי.

יושם דגש ויוקדש זמן לדרכי ההוראה מקוונות ומיטביות של נושאי ההשתלמות (היעד הוא לאפשר בהשתלמויות למורים כלים מקוונים שיאפשרו להם ללמד את התכנים המועברים בהשתלמות באופן מקוון ואיכותי).

שמרו את היום

להלן פירוט מועדי אירועים מרכזיים בשנת הלימודים:

- 23/11/2021 - יום מגמות ארצי בתזמורת הפילהרמונית הישראלית. בהתאם להנחיות המשרד ומגבלות נגיף הקורונה.
- 05/12/2021 - חופשת חנוכה - יום עיון למורות ומורי מגמות המוזיקה.
- נואר 2022 - בחינת תרגול במבנה בחינת הבגרות.
- מרץ-אפריל 2022 - בחינת הדמיה – תאריך יתקבל מאגף הבחינות. בהתאם להנחיות המשרד ומגבלות נגיף הקורונה.
- מאי-יולי 2022 - בחינת הבגרות המתוקשבת (בהתאם למצב ולהנחיות).
- 05/07/2022 - יום עיון רכזי מגמות.

צוות הפיקוח וההדרכה על לימודי המוזיקה תשפ"ב

שם	תפקיד	טלפון נייד	מייל
בצלאל קופרווסר	מפמ"ר מוזיקה	050-3199367	betsalelku@education.gov.il
איילה רייכרט	ממונה על ת"ל ומפקחת על המוזיקה ממ"ד	050-6282468	ayalare2@education.gov.il
ד"ר תייסיר חדאד	מדריך מרכז על המוזיקה והאמנויות במגזר הערבי	050-6282878	taissirha@education.gov.il
רן נחום	מדריך מרכז ארצי	054-5632167	ran.nachum@gmail.com
נועם יעקובי	מדריך ארצי – קונסרבטוריונים, מודל מוזיקלי יישובי, נושאים דיגיטליים מקוונים	052-2805628	y-noam@bezeqint.net
רון אתר	מדריך ארצי בתחום ההערכה החלופית	050-9455561	musicronmusic@gmail.com
אביטל ברנר	מדריכה ארצית למגמות בחינוך החרדי	052-6242624	talyb364@gmail.com
ענת אלפן חזות	מדריכה ארצית למגמות ורסיטלים	052-3756690	Anatalpan@gmail.com
יעל טאוב	מדריכה ארצית למגמות ורסיטלים	052-8931467	yaeljm@gmail.com
מיקי תוסיה כהן	מדריכה ארצית למגמות ייחודיות	054-4598010	mikitc@education.gov.il
בלאל בדארנה	מדריך מוזיקה ואמנויות במגזר הבדואי	053-4666167	belal@tzafonet.org.il

צוות הפיקוח שמח ללוות אתכם במסגרת פגישות אישיות, מחוזיות והשתלמויות

קישורים שימושיים:

- [קישור לעלוניים – "בצליל מקוון"](#)
- [שירה קהילתית ברוח ה"קולום", כולל עיבודים, פסי קול ועיבודים לתזמורות וביג בנדים של השירים שיש להם עיבוד לשירת המונים](#)
- [הפניה לסרטוני הדרכה לשירת המונים ופס קול מתוך השידורים הלאומיים – חלק א', חלק ב', שרים במקהלה](#)

בברכה,

בצלאל קופרווסר
 מנהל תחום דעת מוזיקה
 וצוות הפיקוח על הוראת המוזיקה